

DE OPWEKKING VAN CHRISTUS.

Bij de N.V. J. H. Kok te Kampen verscheen een geschrift (64 blz.) van prof. dr. S. Greijdanus over „De opwekking van Christus”. Daarvan worden achter-eenvolgens behandeld: haar betekenis; het getuigenis van Paulus aangaande deze opstanding; de mededeelingen, die de evangeliën ervan geven, en de bestrijding daarvan.

Het nieuwe geschrift van prof. Greijdanus is voor ieder gemakkelijk te lezen; enkele grieke uitdrukkingen worden vertaald, en het geheel is volkomen duidelijk en doorzichtig. Alle mannen- en vrouwen-jeugdverenigingen zullen o.i. wel doen, indien ze zich een exemplaar aanschaffen. De schrijver geeft antwoord op onderscheiden vragen, die telkens weer terugkeeren, b.v. over de volgorde der verschijningen. En met verscheiden theorieën van „andersdenkenden” wordt kort, maar krachtig, afgerekend.

Ook hier geeft onze nestor in korte trekken een overzicht van conclusies, die in haar eenvoudige formulering ieder, die over het onderwerp nadenkt, aanstonds toespreken, maar den man van studie duidelijk maken, dat ze resultaat zijn van jarenlangen arbeid op het terrein, dat hij dagelijks betreedt: de studie van het Nieuwe Testament.

Wij zijn ook voor dit werkstuk den auteur dankbaar. K. S.

THEOLOGISCHE HOOGESCHOOL.

Eenige weken geleden heeft de Hoogeschool weer een prachtig geschenk ontvangen: namens de kerk van Enschedé werd voor de groote professorenkamer een mooi tapijt aangeboden, in effen groen. Het is van bijzonder degelijke stof en voor de groote kamer ook van juiste afmetingen. Naar uit goede bron vernomen wordt, hoopt de kerk van Groningen binnen niet al te langen tijd de complete meubilering der groote professorenkamer aan te bieden. Tot nu toe is die kamer voorzien van het meubilair der „Kamper kamer”, d.w.z. van de kleinere professorenkamer. Dat zal zijn plaats innemen zoodra Groningen gereed is. Rotterdam—Delfshaven bood voor die kamer reeds een geschilderd portret van één der hoogleraren aan. Andere portretten zijn in bestelling.

U ziet: we worden niet vergeten. K. S.

BATAVIA.

We ontvingen volgend verblijvend bericht:

Volgens afspraak bevestig ik U hiermee ons telefoongesprek van hedenavond:

„De voor kort naar Batavia vertrokken broeder L. A. F. Godschalk berichtte dezen morgen in een telefoongesprek met zijn vrouw, dat aldaar (Batavia) Zondag 13 April j.l. de Kerk (onderh. Art. 31 K.O.) was geïnstitueerd. In dien dienst werden 3 ouderlingen en 1 diaken gekozen. Br. Godschalk werd de diaken.”

„Een bespreking werd gehouden met iemand, die dien Zondag in de Synodale Kerk als ouderling zou worden bevestigd. Zijn bevestiging in de Kerk Synodaal is door deze bespreking voorkomen.”

Nadere berichten zullen we moeten afwachten. Wij constateeren, dat de mededeelingen sober zijn en dat voorzichtigheid geboden is. Maar toch is wat we hier vernemen, gewichtig genoeg om door te geven.

K. S.

„OPDAT ZIJ ALLEN EEN ZIJN”.

Het min vriendelijk bericht over de voorlichtingsvergadering op Urk in het plaatselijk blaadje, had mij teleurgesteld. Meer bevredigend was wat „De Reformatie” van 12 April er over meedeelde. Nu weten we iets meer. Drs Bremmer heeft voor de Urkers, onder aanwezigheid hunner beide predikanten, het zondige van de handelingen der synode van de „Geref. Kerken” met de stukken aangetoond. De eene Urker predikant zeide, het voor 99 pCt met Drs Bremmer eens te zijn en achtte het bijkaar niet noodig, tegen het gesproken op te komen. De tweede betuigde, nog niet voor 1 pCt met den spreker te kunnen instemmen, maar trad nochtans evenmin met hem in debat. Alleen legden beiden den nadruk op een woord uit het Hoogepriesterlijke gebed van den Heiland: „opdat zij allen één zijn” (Joh. 17:11 en 21.)

Bij wien van de twee opposenten, want dat waren ze toch, was de misvatting het grootst?

Laat hen over het door hen aangehaalde Schriftwoord maar eens preeken.

Dan zullen ze er wel op moeten wijzen, dat daarmee niet maar een zichtbare en uitwendige eenheid bedoeld wordt (hoe zou dat ook kunnen?), maar allereerst een geestelijke en principiële. Vers 11 spreekt van een eenheid „gelijk als Wij”, en vers 21 legt den grondslag er van bloot met: „in Ons”.

Die eenheid bestaat op Urk al lang niet meer.

De eene leeraar keurt de binding aan buiten-Schriftuurlijke formules lang niet goed en is het met de banning van getrouwe dienstknechten des Heeren niet eens, terwijl de andere leeraar die beide verdedigt, zij het ook met een reserve van nog niet één pCt.

Naar wien van de leeraars moet de gemeente luisteren?

Wordt hier, in steed van de eenheid te bewaren, geen verwarring gesticht?

En de waarheid, die naar een ander woord van den Heiland ons moet vrijmaken, komt in verdrukking. Ook al een goede stof voor een preek.

* Op Maandag 14 Juli 1836 gingen twee ambtsdragers van de pas geïnstitueerde Afgescheiden gemeente op Urk naar den plaatselijken predikant Ter Plegt, om hem mede te deelen, dat 31 mannen en vrouwen zich uit het verband der Hervormde Kerk hadden losgemaakt; de pogingen van Ds de Cock, om de geheele Kerk op Urk tot reformatie of vrijmaking te brengen, waren vruchteloos gebleven. Hij volgde dezelfde methode, die Paulus, o.a. blijkens Hand. 19:8 en 9, gewoon was, toe te passen.

Was het ook toen niet jammer, dat hier, immers op het terrein des verbonds, de eenheid niet kon worden vastgehouden?

Ongetwijfeld! Voor de achterblijvende ongehoorzamen het meest.

En zou het niet andermaal jammer zijn, als de Gereformeerde Kerk op Urk, vooral na den in 1894 geforceerden uitgang, die in zekeren zin een tweede afscheiding was, maar nu als protest tegen het zamen-gaan van de oude Afgescheidenen met de Doleerenden, weer „gescheurd” werd?

Weer zeg ik, en nu met de Urker predikanten: ongetwijfeld!

Maar daarom zal het ook dan eerst in orde zijn, als de beide leeraars, nu in waarachtige eenheid, na de vele mislukte pogingen, om door middel van de classis een verandering in de kerkelijke vaarrichting te verkrijgen, de geheele gemeente mogen brengen tot vrijmaking van publieke en gehandhaafde zonden van het kerkverband.

Zoolang de toestand blijft als hij is, zoolang staat de geheele gemeente, de kerkeraad met de schijn-eenheid voorop, aan die zonden mede schuldig.

Schuldig aan de on-Schriftuurlijke binding.

Schuldig aan de uitbanningen.

Schuldig ook aan de daardoor veroorzaakte scheuring.

De vrijgemaakten, waar ook, hebben die scheuring niet gebracht en nooit begeerd.

Laat de arbeid der voorlichting voor de oude Afgescheiden gemeente van Urk niet vruchteloos blijven. „Tot de Wet en tot de Getuigenis...”

Soest.

C. DE VRIES.

CANDIDAATS-EXAMEN.

Geslaagd voor het Candidaats-examen de heer J. van Popta, Molenstraat 21 te Santpoort.

PROVINCIALE DIACONALE CONFERENTIE VOOR GELDERLAND-OVERIJSSSEL.

Op D.V. Zaterdag 10 Mei wordt in Zwolle, in Hotel „Van Gijtenbeek”, Stationsplein, een diaconale conferentie gehouden voor de Kerken uit Gelderland en Overijssel.

De D. Vreugdenhil, predikant bij de Geref. Kerk te Zwolle, hoopt een referaat te houden, terwijl een slotrede zal worden uitgesproken door Prof. C. Veenhof, Hoogleraar aan de Theologische Hoogeschool der Geref. Kerken te Kampen. Prof. Veenhof heeft tevens toegezegd de conferentie als adviseur te willen dienen. Verder komen huishoudelijke zaken als bestuurs-verkiezing, enz. aan de orde.

Aan de kerkeraden der Geref. Kerken in beide provincies zal een uitnodiging worden gezonden. In de eerste plaats worden alle diakenen verwacht en verder alle predikanten en ouderlingen, terwijl ook andere belangstellenden van harte welkom zijn.

De conferentie begint om 11 uur.

Namens de Diaconie der Geref. Kerk te Zwolle, JAC. BOSCH Jzn, Secretaris.

OPVOEDING EN ONDERWIJS.

DE DOORBRAAK EN DE NIEUWE VEREENIGING OP HET TERREIN VAN HET CHRISTELIJK ONDERWIJS.

III.

„Trouw” heeft in haar artikelen „School en Doorbraak” van 22 Jan, en „School of Leeraar” van 14 Febr., stelling genomen tegen de aanwezigheid van socialistische leerkrachten op de Chr. Middelbare Scholen.

„De opvattingen dezer leerkrachten, die behooren tot de aanhangers van de „doorbraakpolitiek” zijn in strijd met het karakter der Chr. School”, zegt dit blad. „Socialistische leerkrachten” zegt het verder, „werken als „vijfde colonne”, als schijnbare medewerkers aan de zaak van het Chr. onderwijs, die zaak in werkelijkheid tegenwerkende, hetwelk unfair is, of men dat nu zoo bedoelt of niet.”

Zoo is het. Ik ben „Trouw” dankbaar voor deze artikelen. Ik heb ze, en naar ik vermoed velen met mij met volle instemming gelezen. Ze doen den naam van

dit dagblad alle eer aan. Ik hoop, dat het protest van „Trouw” zijn uitwerking niet zal missen en dat de lezers de consequenties zullen trekken.

Onze Chr. scholen en onze onderwijzers- en leeraars-verenigingen moeten gezuiverd worden.

De socialistische moeten uit onze scholen verdwijnen. Ze hooren er niet. Ze moeten overstappen naar het Openbaar Onderwijs. Daar hooren ze thuis. Als ze het uit zichzelf niet doen, dan moeten onze besturen ingrijpen en onze organisaties moeten handelend optreden. Dat is ontegenzeggelijk verdrietig werk. Maar de nood is ons opgelegd.

Het moet! En als ze het toch niet doen? Dan moeten de leden het aan de besturen duidelijk maken en hen desnoods dwingen heen te gaan. Dan hebben ze zich het vertrouwen onwaardig gemaakt.

Onderwijzers of leeraars, werkzaam bij het Chr. onderwijs, die door toetreding tot de P. v. d. A. te kennen geven, het beginsel-program van die partij te aanvaarden, hebben daarmee de eenheid met hun collega's verbroken en met de daad van toetreding gezegd niet langer eensgezind met hen te zijn.

De P. v. d. A. aanvaardt niet de normen van Gods Woord voor het politieke leven, ze erkent „de menschelijke persoonlijkheid” en dat beteekent dat ze zuiver humanistisch is. Hoe zouden menschen, die lid zijn van de P. v. d. A. nu op het terrein van Onderwijs en Opvoeding de H. Schrift kunnen erkennen als den eenigen genoegzamen en onfeilbaren regel voor al haar doen en laten, dewijl al de elementen eener waarachtige opvoeding in haar neergelegd zijn? Op 't eene gebied - dat van den Staat - het absolute gezag van de Schrift niet erkennen en op een ander gebied - dat van opvoeding en onderwijs - wel? Dat is een tweeslachtig standpunt en daarom onhoudbaar.

Durft men op één gebied tornen aan het gezag van den Bijbel, dan spreekt men daarmee uit, dat men de onfeilbaarheid van de Schrift niet aanvaardt en zulke menschen hooren niet in de Chr. school.

Ook in de redacties van onze schoolbladen moet een radicale verandering komen.

Er moet worden ingegrepen, vóór het te laat is.

Het gevaar van verdoezeling, dat altijd bestaat, heeft, is thans een feit geworden, getuige ook het artikel, dat de heer Tjoelker, voorzitter van de Vereeniging van Chr. Onderwijzers en Onderwijzeressen in Nederland onlangs schreef in het Correspondentieblad.

Daar lezen we o.m.: „Er zijn er ook, die een school Christelijk noemen als er een Christelijk milieu geschapen wordt! Door lied en gebed, door onderwijs en leeraar! Al wordt er ook geen Bijb. geschiedenis of godsdienstleer onderwezen, omdat men vreest, dat er onder de ouders van de leerlingen een te groot onderscheid is in principe dan dat dit onderricht geen botsingen zou veroorzaken!”

We gelooven, dat zulk een school wel een Christelijke genoemd kan worden, maar dat deze naam niet ten volle tot zijn recht komt, als niet uit den Bijbel wordt onderwezen. Naast sfeer moet er ook inhoud zijn in het onderwijs aan een Christelijke school. En in genoemde school kan sfeer aanwezig zijn, die op het Christelijk karakter van de school wijst, maar we achten het beter, dat inhoud aan de lessen gegeven wordt, zoodat de leerlingen ook met den Bijbel zelf op de hoogte komen en iets van de waarde ervan leeren verstaan! Niet dat de Bijbel op school deze tot een Christelijke maakt! Er moet zeker ook een Christelijke geest en sfeer zijn.....

Tenslotte moet nog terdege opgemerkt, dat de persoon van den onderwijzer tot dit vraagstuk veel doet. Is hij Christen, dan kan hij zijn onderwijs altijd Christelijk maken, zelfs op de Openbare School! Zoodat, als alle leerkrachten van zulk een school Christen waren in den zin van belijder, deze school door hun onderricht tot een Christelijke zou kunnen gemaakt worden!”

Even later lezen we:

„Er is nu eenmaal de geijkte onderscheiding tusschen Christelijk en Openbaar Onderwijs, aan Christelijke en Openbare Scholen! Maar dat beteekent niet, helaas, dat alle onderwijs op de eerste dien naam verdient! En evenmin beduidt het, dat op de Openbare Scholen geen Christelijk onderwijs kan worden gegeven en soms ook wordt gegeven.”

Tot zoover de heer Tjoelker.

Een man, die zoo schrijft, kan zonder veel bezwaar de Christelijke school verwisselen met de Openbare. Op deze school kan immers volgens hem ook wel Christelijk onderwijs gegeven worden, al blijft daar dan de Bijbel ook een gesloten boek. Dat begint bedenkelijk veel te gelijken op een Christendom boven geloofsverdeelheid. Hoe is 't mogelijk, dat Tjoelker zulke dingen kan schrijven. Maar — nu verbaast het me ook niet meer, dat hij zich niet verzet tegen de toetreding van „De Groote” bij het Anov, nu Anof.

Welk bezwaar kan hij er nog tegen hebben dat socialist, die zeggen prijs te stellen op den Christennaam, lid zijn van „De Groote”?

Snelle afloop als der wateren!!!

De oogen van onze menschen moeten geopend worden voor de gevaren, die onze scholen bedreigen van binnen en van buiten.

In het licht van al deze overwegingen moet U zien de oprichting van de nieuwe vereeniging, op 14 Dec. 1946, onder den naam van „Verbond van Voorstanders van de vrije Christelijke School (V.C.S.).

Art. 2 van haar Statuten luidt:

Haar grondslag is Gods Woord, naar den uitleg van de Drie Formulieren van Eenigheid. Zij erkent, dat de in de Drie Formulieren van Eenigheid vervatte waarheden het eenig juiste en onveranderlijke richtsnoer vormen voor alle opvoeding en onderwijs.

En art. 4: Leden der vereniging kunnen zijn:

- alle werkers bij het vrije Christelijke onderwijs in al zijn geledingen;
- alle andere voorstanders van de vrije Christelijke School.

De volledige Statuten worden u op verzoek gaarne toegezonden.

Opgave van nieuwe leden wordt ingewacht aan het adres van onze voorzitter, den heer J. Abels, leeraar Chr. H.B.S. te Groningen, Radesingel 14.

Onze vereniging telt thans plm. 50 leden. Meldt u aan als lid en helpt mee!

Het Bestuur is voorloepig. Ook de Statuten. Alles wacht op uw aansluiting, want onze bedoeling is deze vereniging, die nu nog gewestelijk is, om te zetten in een landelijke organisatie.

Strijdt mee den goeden strijd! Het gaat om het voortbestaan van de vrije Chr. School in Nederland, waarvoor onze vaders hebben gestreden, geleden en gebeden.

Het bestaansrecht van deze jonge vereniging is reeds duidelijk gebleken! Wie kennis nam van het jongste praes-advies van het H.B. van „De Grootte”, n.l. om de moties van de afdeelingen Kampen en Bedum af te wijzen, weet dat van deze vereniging niets meer is te verwachten. Haar devies schijnt te zijn en meer en meer te worden: „Eenheid boven alles”. Maar wie onder deze vlag vaart, koerst verkeerd.

Ik hoop een volgenden keer nader op deze kwestie in te gaan. K. v. H.

S.S.R. EN DE GRONDSLAG DER DRIE FORMULIEREN.

II.

Het doel van de S.S.R. is o.a. het instandhouden en bevorderen van het gereformeerd studentenleven. Om dus een steun te zijn, bij de tenuitvoerlegging van de taak van den gereformeerden student aan de Rijksuniversiteiten.

U hebt mij gevraagd naar die taak. Mijn antwoord zou heel kort kunnen zijn; die taak is..... gereformeerd te zijn; in leven en in studeren.

Het eerste: in leven, is praktisch van het meeste belang. De studie aan de Rijksuniversiteiten, en dan heb ik vooral het oog op de faculteiten der geneeskunde en der wis- en natuurkunde, is zulk een uitgebreide vakstudie, dat tijdens deze studie voor christelijk-wetenschappelijk werk, uitgezonderd mogelijk voor een enkeling, vrijwel geen tijd overblijft. De studenten in deze faculteiten vormen heden ten dage de overgrote meerderheid van alle studenten.

Het bevorderen van het gereformeerd studentenleven zal dus in de praktijk de groote taak van de S.S.R. zijn.

Gereformeerd studentenleven, dat betekent in de allereerste plaats een leven van afgezonderd zijn.

De openbare Universiteit is in wezen onchristelijk; van een groot deel der studenten geldt hetzelfde. Beide vormen een deel van de wereld. De wereld nu is nooit neutraal; maar altijd vijandig. Wat uit God niet is, haat God. Hier is geen tusschentoestand. De

positie van den gereformeerden student aan de Rijks-Universiteit is te kenschetsen met die van het lam temidden van grijpende wolven. Wie God haat, haat ook degenen, die God liefhebben. De gereformeerde student leeft aan de Rijksuniversiteit in een permanent gevaar. Hij wordt volgepropt met een massa kennis, die gespeend is aan alle christelijkheid; die vaak lijnrecht ingaat tegen het Woord van God. Hij mist echter vaak den tijd en de leiding om de mate van strijdigheid met het Woord van God serieus na te gaan. Hij heeft die kennis alleen maar in zijn hoofd te pompen, om die na eenigen tijd op een examen op te kunnen disschen. Dit betekent een groot gevaar voor hem.

Maar hij verkeert ook temidden van een studenten-gemeenschap, die zich niet aan hem voordoet als een vijandige gemeenschap. Integendeel zij suggereert hem de mogelijkheid en de gewenstheid van een eenheid, van een werkelijke eenheid. Hij moet lid worden van één civitas academica; daarvan zijn, volgens Kraemer, allen lid, die „de Universiteit in haar wetenschappelijke en vormenden arbeid dienen”. Waarmede zelfs de oud-alumni verbonden blijven! En alweer volgens Kraemer heeft zulk een „civitas-plan alleen vruchtbaren zin, wanneer het de uitdrukking is van een nieuwe opvatting van de beteekenis der universiteit, als een der kostbaarste cultuurorganen van ons volk, dat zich zijn eigendommelijke roeping en verantwoordelijkheid bewust is”. Zulk een volk bouwt natuurlijk naar een bepaald schema, naar bepaalde grondbeginselen en normen. Daarom moet, volgens Kraemer ook de universiteit een bepaalden grondslag hebben. Daarom schrijft Kraemer: „De Universiteit moet ook de zedelijke en geestelijke vorming harer studenten in het oog vatten, evenzeer als de wetenschappelijke”. En hij vervolgt: „Zonder karakter te hebben, gaat dat niet en dit karakter vindt zijn natuurlijke uitdrukking in een grondslag”. En zijn collega Westraat verduidelijkt dit nog als volgt: „Wil de universiteit haar alumni vormen in de zoo juist bedoelde hogere beteekenis, dan moet zij weten, waartoe zij hen zal trachten te vormen, m.a.w. van welke beginselen en idealen zij hen zal trachten te doordringen”.

Ten slotte gaat Kraemer zoover, dat hij schrijft: „De Universiteit, aldus voor haar doel wilende meewerken in den dienst aan de wetenschap en aan de vorming van waarachtige menschen, en overtuigd dat haar gansche arbeid in verbondenheid staat met een wereld van hooger orde en gezag, heeft haar grondslag in het beste erfgoed van ons volk, zooals dat door Christendom en Humanisme geformeerd is en in eerbiediging van den medemensch als een der kostbaarste uitingen vindt. Zij wil met volledige erkenning van ieders geestelijke vrijheid, haar drievoudigen arbeid verrichten in het besef, dat de zin des levens gevonden wordt in gehoorzaamheid aan waarheid, gerechtigheid en naastenliefde”. Deze laatste trias kon letterlijk overgenomen zijn van een reclamebiljet van de Nederl. Volks-Beweging uit 1945, waarvan Kraemer hoofdbestuurder was.

Deze zelfde grondslag zou Willem de Zwijger, volgens Kraemer, in de Stichtingsacte gelegd hebben onder de Leidsche Universiteit. En hij zegt dan nog verder, in verband met deze Stichtingsacte: „In dezen, onduidelijk naar 't Christendom en het Humanisme verwijzenden grondslag, komt geen enkele confessio-

neele gebondenheid tot uiting”. En hij vervolgt: „Dat zou niet kunnen noch mogen voor een Openbare Universiteit. Het is geen godsdienstig, maar een cultureel credo, een bekentenis dat de Universiteit..... weet dat het beste geestelijke erfgoed van ons volk en van de universiteit geformeerd is door Christendom en Humanisme, waaruit steeds weer nieuwe krachten en schatten kunnen worden opgedolven”.

Christus en Erasmus als gelijkgerechtigde leveranciers van levenskrachten naast elkaar.

Maar de Christen weet, dat Christus Zijn eer nooit aan een ander geeft of ook maar met een ander wil deelen. Hij elacht alles! Wie niet geheel en al vóór Hem is, is tegen Hem. Dat geldt ook voor de Universiteit.

Daarom ook is de Leidsche Civitas-academica-gedachte ten eenenmale onaanvaardbaar voor den..... gereformeerden student. Hij zou in zulk een Civitas samen moeten gaan werken in het verbeelden van „beginselen en idealen” (zie Westraat) op een grondslag, die een verloochening is van Christus als den eenigen Zaligmaker.

En het is zijn taak, zich daar positief tegen te weer te stellen. P. JASPERSE.

UIT HET POLITIEKE EN SOCIALE LEVEN

PERIKELEN DER LINGGADJATI-ARTIKELN.

De ondertekening van de ontwerp-overeenkomst van Linggadjati is nu niet bepaald onopgemerkt voorbijgegaan.

Goede wijn behoeft geen krans, zegt men.

Daar nu te Batavia heelemaal geen klare en goede wijn geschonken is, is het begrijpelijk, dat er een ware lawine van kransen noodig was om het troebel-roode product van de firma Van Mook-Sebermerhorn-Sjahrir acceptabel te maken.

Wat een lofprijzingen van Nederlandschen kant aan het adres van diegenen, aan wier onverdroten arbeid en onversaagd voortgaan op den eenmaal ingeslagen weg dit staatsstuk te danken is!

Mogen we de in Indië verschijnende dagblaadjes gelooven, dan is een hoogtepunt in de historie van het Koninkrijk der Nederlanden bereikt, dan is er iets groots geschied te Batavia op 25 Maart 1947. Al die scribenten van de gelijkgeschakelde indische dagbladders zitten gewoonweg te trappelen van vreugde in hun journalistieke kinderstoeltjes. IJverig schrijven ze in hun kolommen over, wat de R.V.D. hun voorzet, of ze bewerken het in nog slechter nederlandsch.

Journalisten zijn in dit land bizondere menschen. De Republiek heeft al te lang de verdiensten van dit nederlandsche intellect miskend. Dezen hebben het tot hun niet geringe teleurstelling moeten aanzien, dat wel buitenlandsche journalisten, ook de „buitenlander” Goedhart van het Parool, in het eldorado van de Republiek konden doordringen, maar niet de mannen van de indische pers. Ter gelegenheid van de bijeenkomst van het K.N.I.P. (de zoogenaamde repu-

POPULAIR-WETEN- SCHAPPELIJKE SCHETSEN

OM HET HART DER REFORMATIE, IX.

Het woord bevat alle beloften Gods, en het geloof neemt ze alle aan. De inhoud van het woord is Christus, de gansche Christus.....

Dr H. Bavinck.

Het duurde na de synode van 1836 niet zoo heel lang of het conflict over de doopsbediening nam grooter omvang aan. De beide rivalen traden namelijk ongeveer een jaar na de eerste kerkvergadering der afgescheidenen óók publiek tegen elkaar in het krijt. Wat ze reeds lang op kerkelijke vergaderingen, in correspondentie en ter conferentie verdedigd hadden, maakten ze ten slotte in tijdschrift en brochure algemeen bekend.

Het eerste wat over de ons bezighoudende kwestie van de pers kwam is een artikel in „De Reformatie”, het bekende „Maandschrift” der Afgescheidenen. Het werd in het late voorjaar van 1837 gepubliceerd¹⁾

¹⁾ Algemeen wordt geschreven dat het art. van Smeedes in „De Reformatie” van 15 Maart 1837 is verschenen. Zie: Dr G. H. Wagenaar, a.w. p. 216; Dr H. Bouwman, „De Crisis der Jeugd” p. 14; J. Bosch, „Om Waarheid en Recht”, Kampen, 1933, p. 57. Dit is niet juist. Smeedes art. is gedateerd 15 Maart 1837. Maar het is later verschenen. In het nummer, waarin het bewuste opstel verscheen komt o.a. een bericht voor, dat aldus begint: Op Zondag den 16den April l.l. En De Bosch maakt op de genoemde pag. van zijn werk, melding van een brief van A. M. C. van Hall, gedateerd 28 April 1837, waarin deze aan De Cock bericht, dat het artikel van Smeedes in De Ref. moet worden opgenomen, omdat

en heeft tot opschrift: „Belijdenis van J. A. Smeedes, Ouderling der Gemeente Jesu Christi, te Assen, aangaande den kinderdoop en deszelfs bediening”. Deze Smeedes was een zeer bekende figuur in de wereld der Afgescheidenen²⁾. Als jongeman van nog geen

het tijdschrift geen twistschrift mag worden. De Cock had dus blijkbaar verzocht het niet op te nemen. Hij wist derhalve dat Smeedes geschreven had en wat diens schrijven inhield. Toen — op 28 April — was het stuk dus nog niet „uit”. Merkwaaardig is ook dat Van Hall De Cock geruststelt met de opmerking, dat het artikel van Smeedes niet „over gereformeerd” is. Zoo dacht men dus in De Cock's omgeving over Scholte en zijn ideeën: ze zijn „over gereformeerd”. Het art. van Smeedes is te vinden in deel I der Ref. p. 323 v.v.

²⁾ Jan Arens Smeedes werd 3 April 1807 in Emden (Oost-Friesland) geboren. Ook zijn vrouw Margaretha Carxen kwam daar vandaan. In Assen is S. boekhouder op den zaagmolen van den heer Westra van Holthe. Reeds vroeg leidde S. gezelschappen. Vóór 1830 met Luitens Jochims Dykstra, de bekende veenarbeider uit Smilde, het gezelschap aan de Norgervaart. Vlak voor de Afscheiding een in Assen. Nog voor diens afscheiding was De Cock reeds met Smeedes bekend. Als De Cock na zijn schorsing door het Prov. Kerkbestuur in Groningen in April 1834 naar Den Haag reist om bij den koning op audiëntie te gaan, logeert hij bij Smeedes. Met Jan Jans Koetsier werd Smeedes als de eerste ouderling van de Afgescheiden kerk gekozen. Hij heeft vaak in haar „geoeft”. Als ouderling van Assen bezocht hij de eerste vergadering der Afgescheidenen in Groningen en Drenthe gehouden te Groningen op 8 April 1835. Ook was hij lid van de eerste afgescheiden Synode van 1836. Met een Roelf Jans Veeninga schreef hij een paar brochures tegen de beruchte „Gedachten” van Hofstede de Groot, het geschrift waarin deze Groninger professor verkondigde, dat de Herv. predikanten niet gebonden waren aan hun belofte om in overstemming met de belijdenis te leeren. Smeedes wordt ons getekend als een man van groote gaven, teere Godsvrucht en een innig gebedsleven. Voor en na den maaltijd werd er in zijn huis steeds knielend

dertig jaar was hij reeds lid van hun eerste synode. Hoewel zeer bevriend met De Cock³⁾ schaarde hij zich ten aanzien van de doopkwestie resoluut aan de zijde van Scholte. En zooals wel zal blijken: hij weet zijn standpunt helder uiteen te zetten en uitnemend te verdedigen. Wat het genoemde artikel van Smeedes vooral belangrijk maakt is het feit, dat de redactie van „De Reformatie” — dat beteekent praktisch: De Scholte — in een noot verklaarde, in het stuk niets gevonden te hebben, dat strijdig was met de leer der kerk en dat „de hoofdzak in dit stukje voorgedragen ook het gevoelen der Redactie is; woorden en uitdrukkingen zijn en blijven echter voor rekening van den Schrijver”.

We willen dit artikel van Smeedes nu nauwkeurig bekijken. We doen dat vooral omdat het globaal genomen het gevoelen van Scholte over den doop weergeeft. Het gevoelen dus van dien man, die volgens Prof. P. J. M. de Bruin een ei heeft gelegd, dat „later uitgebroed (werd) aan de Vrije Universiteit tot een door ons niet aanvaard kuiken, dat in de Geref. Kerken nog altijd gekoesterd wordt”⁴⁾; de man naar

gebeden en gedankt. Jarenlang is hij ouderling geweest. Toen de kerk wat meer geconsolideerd werd heeft hij het door allerlei conflicten zeer moeilijk gekregen. Typeerend voor hem is, dat men bij zijn dood een zakje vond met 1½ cent erin, met het bilschrift, dat hij niet wist of ze hem dan wel de kerk toekwamen. Smeedes was een prachtig voorbeeld van die zuivere vroomheid, welke onder de echte Afgescheidenen bloeide.

Zijn naam moet met twee e's gespeld worden. Zie hiervoor de facsimile's in het mooie: „Wat God heeft gedaan”, de geschiedenis der Geref. Kerk van Assen, door Dr B. A. Bos, Assen 1934, p. 40 en 48, aan welk geschrift ik deze bijzonderheden grotendeels ontleende. De Bos schrijft den naam ook meestal niet correct.

³⁾ In het artikel dat we gaan bespreken noemt hij De Cock „den waardigen Herder en Leenaar Dr H. de Cock”.

⁴⁾ Zie: „Gedenkboek der Afscheiding”, p. 41.

blijke
hun ech
bij te w
weten g
tionceer
verklari
echtheid

Dat w
klaring,
marine”
aflegde.
sche in
den in
laden
werpen
maar w
marine
kwam in
volop ge
de Repu
Voor de
dingen.
op Java
beweerd
dan bin
gelogen,
terwijl
neerd w
Het r
In zoove
de vele
vertelde
Daare
nallisten,
den, wa
dat jout
In één
en met
ondertee
niet zijn
Indere
lijkheid
op te lo
onderken
te redde
Linggad
hun ber
iets van
nu de
partijen
Van „ov
allermin
teekent
De in
lijks dro
rijke om
dom van
Nu beh
geven, h
is vastg
om „Javi
ducten.”
Zij krijg
haarvet
wellicht
Regeerit

In één
en met
ondertee
niet zijn
Indere
lijkheid
op te lo
onderken
te redde
Linggad
hun ber
iets van
nu de
partijen
Van „ov
allermin
teekent
De in
lijks dro
rijke om
dom van
Nu beh
geven, h
is vastg
om „Javi
ducten.”
Zij krijg
haarvet
wellicht
Regeerit

In één
en met
ondertee
niet zijn
Indere
lijkheid
op te lo
onderken
te redde
Linggad
hun ber
iets van
nu de
partijen
Van „ov
allermin
teekent
De in
lijks dro
rijke om
dom van
Nu beh
geven, h
is vastg
om „Javi
ducten.”
Zij krijg
haarvet
wellicht
Regeerit

In één
en met
ondertee
niet zijn
Indere
lijkheid
op te lo
onderken
te redde
Linggad
hun ber
iets van
nu de
partijen
Van „ov
allermin
teekent
De in
lijks dro
rijke om
dom van
Nu beh
geven, h
is vastg
om „Javi
ducten.”
Zij krijg
haarvet
wellicht
Regeerit

In één
en met
ondertee
niet zijn
Indere
lijkheid
op te lo
onderken
te redde
Linggad
hun ber
iets van
nu de
partijen
Van „ov
allermin
teekent
De in
lijks dro
rijke om
dom van
Nu beh
geven, h
is vastg
om „Javi
ducten.”
Zij krijg
haarvet
wellicht
Regeerit

In één
en met
ondertee
niet zijn
Indere
lijkheid
op te lo
onderken
te redde
Linggad
hun ber
iets van
nu de
partijen
Van „ov
allermin
teekent
De in
lijks dro
rijke om
dom van
Nu beh
geven, h
is vastg
om „Javi
ducten.”
Zij krijg
haarvet
wellicht
Regeerit

In één
en met
ondertee
niet zijn
Indere
lijkheid
op te lo
onderken
te redde
Linggad
hun ber
iets van
nu de
partijen
Van „ov
allermin
teekent
De in
lijks dro
rijke om
dom van
Nu beh
geven, h
is vastg
om „Javi
ducten.”
Zij krijg
haarvet
wellicht
Regeerit

In één
en met
ondertee
niet zijn
Indere
lijkheid
op te lo
onderken
te redde
Linggad
hun ber
iets van
nu de
partijen
Van „ov
allermin
teekent
De in
lijks dro
rijke om
dom van
Nu beh
geven, h
is vastg
om „Javi
ducten.”
Zij krijg
haarvet
wellicht
Regeerit

In één
en met
ondertee
niet zijn
Indere
lijkheid
op te lo
onderken
te redde
Linggad
hun ber
iets van
nu de
partijen
Van „ov
allermin
teekent
De in
lijks dro
rijke om
dom van
Nu beh
geven, h
is vastg
om „Javi
ducten.”
Zij krijg
haarvet
wellicht
Regeerit

In één
en met
ondertee
niet zijn
Indere
lijkheid
op te lo
onderken
te redde
Linggad
hun ber
iets van
nu de
partijen
Van „ov
allermin
teekent
De in
lijks dro
rijke om
dom van
Nu beh
geven, h
is vastg
om „Javi
ducten.”
Zij krijg
haarvet
wellicht
Regeerit

In één
en met
ondertee
niet zijn
Indere
lijkheid
op te lo
onderken
te redde
Linggad
hun ber
iets van
nu de
partijen
Van „ov
allermin
teekent
De in
lijks dro
rijke om
dom van
Nu beh
geven, h
is vastg
om „Javi
ducten.”
Zij krijg
haarvet
wellicht
Regeerit

In één
en met
ondertee
niet zijn
Indere
lijkheid
op te lo
onderken
te redde
Linggad
hun ber
iets van
nu de
partijen
Van „ov
allermin
teekent
De in
lijks dro
rijke om
dom van
Nu beh
geven, h
is vastg
om „Javi
ducten.”
Zij krijg
haarvet
wellicht
Regeerit

In één
en met
ondertee
niet zijn
Indere
lijkheid
op te lo
onderken
te redde
Linggad
hun ber
iets van
nu de
partijen
Van „ov
allermin
teekent
De in
lijks dro
rijke om
dom van
Nu beh
geven, h
is vastg
om „Javi
ducten.”
Zij krijg
haarvet
wellicht
Regeerit

In één
en met
ondertee
niet zijn
Indere
lijkheid
op te lo
onderken
te redde
Linggad
hun ber
iets van
nu de
partijen
Van „ov
allermin
teekent
De in
lijks dro
rijke om
dom van
Nu beh
geven, h
is vastg
om „Javi
ducten.”
Zij krijg
haarvet
wellicht
Regeerit

In één
en met
ondertee
niet zijn
Indere
lijkheid
op te lo
onderken
te redde
Linggad
hun ber
iets van
nu de
partijen
Van „ov
allermin
teekent
De in
lijks dro
rijke om
dom van
Nu beh
geven, h
is vastg
om „Javi
ducten.”
Zij krijg
haarvet
wellicht
Regeerit

In één
en met
ondertee
niet zijn
Indere
lijkheid
op te lo
onderken
te redde
Linggad
hun ber
iets van
nu de
partijen
Van „ov
allermin
teekent
De in
lijks dro
rijke om
dom van
Nu beh
geven, h
is vastg
om „Javi
ducten.”
Zij krijg
haarvet
wellicht
Regeerit

In één
en met
ondertee
niet zijn
Indere
lijkheid
op te lo
onderken
te redde
Linggad
hun ber
iets van
nu de
partijen
Van „ov
allermin
teekent
De in
lijks dro
rijke om
dom van
Nu beh
geven, h
is vastg
om „Javi
ducten.”
Zij krijg
haarvet
wellicht
Regeerit

In één
en met
ondertee
niet zijn
Indere
lijkheid
op te lo
onderken
te redde
Linggad
hun ber
iets van
nu de
partijen
Van „ov
allermin
teekent
De in
lijks dro
rijke om
dom van
Nu beh
geven, h
is vastg
om „Javi
ducten.”
Zij krijg
haarvet
wellicht
Regeerit

In één
en met
ondertee
niet zijn
Indere
lijkheid
op te lo
onderken
te redde
Linggad
hun ber
iets van
nu de
partijen
Van „ov
allermin
teekent
De in
lijks dro
rijke om
dom van
Nu beh
geven, h
is vastg
om „Javi
ducten.”
Zij krijg
haarvet
wellicht
Regeerit

In één
en met
ondertee
niet zijn
Indere
lijkheid
op te lo
onderken
te redde
Linggad
hun ber
iets van
nu de
partijen
Van „ov
allermin
teekent
De in
lijks dro
rijke om
dom van
Nu beh
geven, h
is vastg
om „Javi
ducten.”
Zij krijg
haarvet
wellicht
Regeerit

In één
en met
ondertee
niet zijn
Indere
lijkheid
op te lo
onderken
te redde
Linggad
hun ber
iets van
nu de
partijen
Van „ov
allermin
teekent
De in
lijks dro
rijke om
dom van
Nu beh
geven, h
is vastg
om „Javi
ducten.”
Zij krijg
haarvet
wellicht
Regeerit